



RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

Palisády 36, 811 06 Bratislava

Rozhodnutie č.: RP/23/2020
Správne konanie č.: 666/SKO/2020

Bratislava, dňa 20. 5. 2020
Doložka právoplatnosti:

R o z h o d n u t i e

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g) a h) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 666/SKO/2020 C.E.N. s.r.o.

p o r u š i l

povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. v spojení s § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 270/1995 Z. z.“)

tým,

že dňa 1. 11. 2019 o cca 20:00 hod. odvysielal v rámci televíznej programovej služby TA3 program *Pozrime sa na to*, obsahujúci v časovom úseku od cca 20:47 hod. do 21:04 hod. prejav jasnovidky Laury s početnými prvkami a výrazovými prostriedkami ruského jazyka, v ktorom nezabezpečil povinnosť vysielat' televíznu programovú službu na území Slovenskej republiky v štátnom jazyku podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z.

za čo mu ukladá

podľa § 64 ods. 1 písm. d) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – **pokutu**, určenú podľa § 67 ods. 2 písm. k) zákona č. 308/2000 Z. z. vo výške **165,- €**, slovom **stošesťdesiatpäť eur**.

Podľa § 64 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z.: „Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.“.

V zmysle § 67 ods. 16 zákona č. 308/2000 Z. z. je pokuta splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a je potrebné ju uhradiť na účet: SK09 8180 0000 0070 0008 8921, BIC/SWIFT: SPSRSKBAXXX, VS02320, KS6548.

Odôvodnenie

V zmysle § 4 zákona č. 308/2000 Z. z. Rada je orgánom verejnej správy, ktorého prvoradým poslaním je presadzovať záujmy verejnosti, pričom dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie, retransmisiu a poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania a retransmisie v rozsahu vymedzenom cit. zákonom.

Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom a prevádzkovateľom retransmisie, stanovených § 64 až 67 zákona č. 308/2000 Z. z., pričom na konanie podľa tohto zákona sa podľa § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“), okrem ustanovení § 23 časti nesprístupnenia zápisníc o hlasovaní a § 49, § 53, § 54, § 56 až 68.

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 29. 1. 2020 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi C.E.N. s.r.o. vo veci možného porušenia **§ 16 ods. 3 písm. e)** zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s tým, že dňa 01. 11. 2019 v čase o cca 20:00 hod. odvysielal na programovej službe TA3 program *Pozrime sa na to*, v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu používania štátneho jazyka v súlade so zákonom č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 14. 2. 2020. Na základe tejto skutočnosti sa začalo správne konanie č. 666/SKO/2020 vo veci dohľadu nad dodržiavaním zákona č. 308/2000 Z. z. Začatie správneho konania bolo účastníkovi konania riadne oznámené a súčasne bol vyzvaný, aby v lehote do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. k oznámeniu zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy. Súčasne bol upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov.

Vyjadrenie účastníka konania bolo Rade doručené dňa 27. 2. 2020, listom zaevidovaným pod č. 666/SKO/2020-2.

Dňa 25. 3. 2020 bolo Rade doručené podanie účastníka konania označené ako doplnenie vyjadrenia k predmetu správneho konania zo dňa 27. 2. 2020.

Podkladmi pre toto rozhodnutie sú:

- záznam vysielania programu *Pozrime sa na to* odvysielaného na programovej službe TA3 dňa 1. 11. 2019 v čase o cca 20:00 hod.
- prepis/popis skutkového stavu,
- vyjadrenia účastníka konania doručené Rade dňa 27. 2. 2020 a 25. 3. 2020,
- stanovisko jazykovej školy VOLIS ACADEMY s.r.o.

Rada po získaní všetkých podkladov pre rozhodnutie a oboznámení sa s nimi v danej veci rozhodla dňa 20. 5. 2020.

* * *

Podľa § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z.: „Vysielateľ je povinný zabezpečiť pri vysielaní programov a ostatných zložiek programovej služby používanie štátneho jazyka, jazykov národnostných menšín a cudzích jazykov v súlade s osobitnými predpismi“

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z.:

„Vysielanie rozhlasovej programovej služby a vysielanie televíznej programovej služby sa na území Slovenskej republiky uskutočňuje v štátnom jazyku okrem vysielania

- a) inojazyčných televíznych programov alebo iných zložiek televíznej programovej služby s titulkami v štátnom jazyku alebo ktorým bezprostredne predchádza alebo po ktorých bezprostredne nasleduje ich vysielenie v štátnom jazyku,
- b) inojazyčných rozhlasových programov alebo iných zložiek rozhlasovej programovej služby, ktorým bezprostredne predchádza alebo po ktorých bezprostredne nasleduje ich vysielenie v štátnom jazyku a rozhlasových programov alebo iných zložiek rozhlasovej programovej služby v regionálnom vysielení alebo lokálnom vysielení určených pre príslušníkov národnostnej menšiny vrátane podujatí v priamom prenose,
- c) rozhlasovej programovej služby Rozhlasu a televízie Slovenska určenej na vysielenie kultúrnych a informačných programov do zahraničia,
- d) televíznych a rozhlasových jazykových kurzov a relácií s príbuzným zameraním,
- e) hudobných diel s pôvodnými textami,
- f) rozhlasových programov Rozhlasu a televízie Slovenska v jazykoch národnostných menšín a etnických skupín,
- g) audiovizuálnych diel alebo zvukových záznamov umeleckých výkonov šírených vysielením v pôvodnej jazykovej úprave spĺňajúcej požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka,
- h) audiovizuálnych diel, ktorých dabing v jazyku spĺňajúcom požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka bol vyrobený pred 1. januárom 2008 a ktoré boli odvysielané na území Slovenskej republiky pred 1. januárom 2008,
- i) pôvodných jazykových prejavov jednotlivých osôb v jazyku spĺňajúcom požiadavku základnej zrozumiteľnosti z hľadiska štátneho jazyka zaradených do spravodajských, publicistických a zábavných televíznych relácií alebo rozhlasových relácií,
- j) podujatia v priamom prenose so simultánnym tlmočením do štátneho jazyka v rámci inojazyčnej relácie.“

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielenie: Pozrime sa na to

Deň a čas vysielenia: 1. 11. 2019 o cca 20:00:16 h

Označenie podľa JSO: bez označenia

- časový kód cca:

- začiatok monitorovaného záznamu (20:00:15 h)
- **začiatok programu Pozrime sa na to (20:00:16 h)**

Moderátor uvádza tému programu – *Viera a posmrtný život* a následne predstavuje hostí v štúdiu, ktorými sú:

Marián Gavenda, rímskokatolícky kňaz, spisovateľ a prekladateľ;
Tomáš Ryšavý, vaišnavský filozof;
ateisti Metod Rybár a Jozef Sičák.

V štúdiu sú prítomní aj ďalší hostia, ktorých moderátor predstavil neskôr.

Moderátor vyzýva M. Rybára, ako myslel svoje vyjadrenie, ktorým spochybňuje tvrdenie cirkvi, ktoré hovorí, že ak nebudeme žiť cnostne, nebudeme žiť v nebi. M. Rybár odpovedá, že neexistujú žiadne dôkazy o existencii posmrtného života a žiadne náboženstvo neprinieslo taktiež relevantné fakty o jeho existencii.

M. Gavenda na to reaguje tým, že človek má vnútri volanie po naplnení, a to najhlbšie v človeku volá po absolútne.

J. Sičák sa vyjadruje, že podľa neho neexistuje večný život, ale večná reinkarnácia.

J. Sičák: „... Viera začína tam, kde končí istota, kde končí záruka, bezpečnosť, kde sa začína zúfalstvo a keď sa človek chytá aj slamky...“ J. Sičák sa vyjadruje jednoznačne, že na večný život neverí.

M. Gavenda protirečí jeho vyjadreniu, že pozná veľa ľudí, ktorí sú šťastní a sú veriaci. Na vyzvanie moderátora pokračuje svojimi vyjadreniami o metafyzike. Pýta sa J. Sičáka, či sa bude reinkarnovať, keď zomrie a okrem mŕtveho tela v iné neverí. J. Sičák sa pýta, kde teda začína duša, ak by existovala.

M. Gavenda: „... ale duša je to najhlbšie jadro môjho ja, to to je moja vnútorná identita, ktorá vieme, že je spojená s telom, ale existuje aj nezávisle od tela a presahuje telo...“

Do diskusie vstupuje T. Ryšavý. Reaguje na to, čo hovoril M. Rybár, že potrebuje dôkaz vo večný život. Dôkaz existuje, napriek tomu, že my ho nepoznáme. Tvrdí, že dôkazom večného života je to, že naše telo sa vymenilo odvtedy, čo sme sa narodili a že život je duša, a nie chemická zlúčenina.

Moderátor položí otázku M. Gavendovi, čo sa deje s dušou človeka, ak to telo naozaj zomrie. On odpovedá, že nebo je stav absolútneho šťastia. Moderátor sa potom pýta M. Rybára, či chcú ísť do neba ateisti. M. Rybár hovorí, že asi nie, a je to aj z toho dôvodu, že katolícka viera tvrdí, že utrpenie je nutnou súčasťou života a že po smrti bude už iba večná blaženosť.

M. Rybár: „... vieme, že človek, čo je permanentne šťastný, že to je v podstate prejav duševnej choroby a že niečo nie je v poriadku a tí ľudia vlastne, čo sú permanentne šťastní, väčšinou sa zbláznia...“

M. Gavenda odpovedá, že cirkev pozerá na utrpenie ako na niečo, čo je očistné a utrpenie samé osebe nie je samoučelné.

M. Gavenda: „A kresťan práve, keď prijíma utrpenie, berie ho ako vyjadrenie nejakého vzťahu...“ Dodáva, že človek nechce trpieť samoučelne.

Moderátor dáva priestor J. Sičákovi a pýta sa ho na jeho názor, ako vníma to, že duša by mala ísť do neba. Odpovedá, že presne vie, kde je nebo a presne, kde je peklo. T. Ryšavý hovorí, že aj ateisti túžia po večnosti.

Následne sa vyjadruje egyptologička Veronika Dubcová a hovorí, že Egypťania naozaj verili, že život je večný. Egypťania milovali život a chceli, aby život trval večne. Vysvetľuje, že verili na rôzne cykly a na to, že kolobeh života sa opakuje a jednoznačne po smrti musí prísť ďalší život.

Moderátor sa pýta M. Gavendu, ako cirkev vníma tieto tézy týkajúce sa starovekých Egypťanov a ich vnímania posmrtného života. Hovorí, že pozemský život prináša každému nenaplnenosť a vo všetkých kultúrach je nejaká predstava, ako človek bude existovať, keď jeho pozemský život skončí. J. Sičák sa vyjadruje, že sa snaží študovať Bibliu, ale zatiaľ sa mu podarilo dôjsť po desiatu stranu. Pri jej čítaní sa mu vynárajú tisíce otázok, ale žiadne odpovede.

Moderátor uvádza vedcov – Hameroffa a Penroseho, ktorí tvrdia, že duša neprestáva pracovať po našej smrti a končí vo vesmíre.

Ďalším hosťom, ktorý sa vyjadruje k týmto dvom vedcom, ktorí tvrdia, že duša existuje, je Juraj Tekel, kvantový fyzik. Tvrdí, že nie je pravda, že veda sa nezaobera výskumom duše, ale zatiaľ ju vedci nenašli. T. Ryšavý mu oponuje tým, že sa ho pýta, aký má názor na výskum o tých deťoch, ktoré si pamätajú svoje minulé životy.

Ďalej sa vyjadruje Andrej Lúčny, fyzik. Hovorí, že odznela hlúposť v tejto debate, že duša podľa neho nesídlí v srdci. T. Ryšavý namietla a hovorí, že duša si presadne na inú stoličku. Ďalej mu protirečí, že čo teda hovorí na to, keď ľudia v kóme hovoria hebrejsky a rozumie im len rabín. Znova sa zmieňuje o deťoch, ktoré si pamätali na svoje minulé životy. Hovorí tiež o parapsychológii a pýta sa A. Lúčneho, či mu to nič nehovorí. A. Lúčny odmieta existenciu minulých životov. Tvrdí, že veriaci ohýbajú fakty, aby vyhovovali ich viere a že mozog si pamätá kadečo, a je nespoľahlivý. Dodáva, že z hľadiska vedy Penroseho ho nikto nepotvrdil, a jeho výskum je absolútna hypotéza.

M. Gavenda hovorí, že keby bol fyzik, vôbec by sa nesnažil dokazovať existenciu duše či Boha. Vôbec by nevidel konflikt medzi vedcami a vierou. Je veľa vedcov, ktorí boli ateistami, a nie sú veriacimi. M. Rybár znova opakuje, že neverí v posmrtný život, pretože nemá o ňom žiadne dôkazy. Takisto hovorí, že veriaci zaznávajú ateistov, že neveria v Boha. T. Ryšavý hovorí, že my veríme nedokonalým zmyslom, a tak sa nikam nedopracujeme. J. Sičák rešpektuje síce názor T. Ryšavého, ale zdôrazňuje význam faktov a dôkazov.

- prerušenie programu (20:40:36 h)

- zvukovo-obrazový predel
- reklama
- zvukovo-obrazový predel
- pokračovanie programu (20:41:17 h)

T. Ryšavý tvrdí, že dokonca aj Biblia odkazuje na večnú existenciu duše. M. Gavenda sa vracia do histórie a hovorí, že istý ateista sa snažil dokázať, že existuje Boh, lebo v tej chvíli, keby to dokázal, by zničil Boha.

M. Gavenda: „... totiž ak by bol Boh dokázateľný rozumom, nebol by to Boh.“

A. Lúčny si myslí, že ľudia by si nemali kažiť kvôli viere v posmrtný život pozemský život. Podľa neho ľudia, ktorí šíria vieru si neuvedomujú, že môžu ľuďom aj uškodiť. M. Gavenda protirečí, že viera by mala pomáhať žiť o to intenzívnejšie pozemský život. Moderátor kladie otázku, ako sa cirkev stavia k tomu, keď niekto tvrdí, že sa vie spojiť s dušou nebohého. M. Gavenda odpovedá, že cirkev to neuznáva. M. Rybár odpovedá, že ani ateisti to neuznávajú a hovorí, že podľa neho je to výmysel.

20:47:06 – 21:04:59

Moderátor: „Dobre, ale v štúdiu medzi nami je jasnovidka Laura, ktorá tvrdí, že počuje hlasy, že sa vie spojiť s dušou mŕtveho, vysvetlite nám to!“

Jasnovidka Laura: „[...] čelovek narodivšij má energetičeskij fantóm. Kagdá čelovek zomrjé (...), duša éto plázma. Nu, skážem kak fizik, ně. Dúša, éto plázma i éto takája substáncija, kagdá (...), aná priňimájet móžet, kagdá nasína, oná priňimájet fórmu tavó, kak on žil. Éto takája (...) fóma, kak my prectavújem, (...)“

Moderátor: „Dobre, ale ako vy sa dokázate spojiť s nejakým duchom?“

Jasnovidka Laura: „[Nu, ja vám povjem. Mňa prichódit informácija kak fil'm, vit' v hlave (...) ...]“

Moderátor: „Čiže máte nejakú víziu?“

Jasnovidka Laura: „[áno, (...). Ja nehovorím celij fil'm, móžet biť nejakij kus života čeloveka alebo to čevó čeká. Ja nemóžem za to, ja narodilas taká.]“

Moderátor: „A vy s tým duchom vlastne komunikujete alebo iba pozeráte...“

Jasnovidka Laura: „[Mňa prichódit, mňa prichódit, mňa všetko prichódit...]“

Moderátor: „... to, čo on vám akože sprostredkuje?“

Jasnovidka Laura: „[Vjéře, sjudá v glavú. Glavá, éto, kak havaríl'i počítač, ja priňimám informáciju (...), to jest' mňa prichódit něčo iz životá čeloveka alebo to, čo on chce povedať. Věře mňa, že...]“

Moderátor: „Dobre, a to teraz v tomto štúdiu vám niečo prišlo? Nejaká myšlienka?“

Jasnovidka Laura: „[Ja vám povjem (...), zdes veľmi ťažko, pretože každij má za sebou, každij má někoho za sebou, kto už zomrel, každij...]“

Moderátor: „Pán Gavenda, vy veríte tomu, čo hovorí pani Laura?“

Pán Gavenda odpovedá, že verí v tom zmysle, že je taká skúsenosť a mimoriadne dary a schopnosti, a sú dôkazy že fungujú, ale preňho ako veriaceho to nie je základný dôkaz náboženského života. Hovorí, že láska prekoná aj smrť, a my žijeme s mŕtvym v spojení, ale nenazývame to, že vyvolávame duchov alebo že sa s nimi rozprávame.

Jasnovidka Laura: „[Vjete, veľa situácií stáňe v živote, kagda (...) s čelavěkom alebo no, to čo něčaká rodina. I rodina chce počuť to, čo stálo, čo s ním stálo, alebo čo mohlo stat'...]“

Moderátor: „A vy mu to viete povedať?“

Jasnovidka Laura: „[Ano, vjem. Ja móžem, mňa prichód'jat veľa ljudej, tak ja napójim sa, mňa prichód'jat (...) čeloveku étot fantóm, éto substáncija, energetičeskaja, aná prichód'it i oná mňa dajot do hlavy, ja cítim i pačújem to, čo havarít. Čelavěk něpočújet to, ja móžem pavědať, on móže havarít otázky. No věře mňa, duša egzístuje. Aná vážit 21 gram, 21. Nevádí, kol'ko vy vážit'e, vy móžte vážit' 100 kiló, no dušá, ja móžem 30, (...) 40, aná váži 21 gram, aná egzístuje.]“

Moderátor: „Čiže vy viete ešte aj povedať, že váži duša 21 gramov?“

Jasnovidka Laura: „[No to že máme informácije všad'e, všad'e (...)]“

M. Gavenda: „My tvrdíme, že duša je nehmotná, a to robí dušu dušou...“

Jasnovidka Laura: „[Net, no.]“

M. Gavenda: „... a ešte na margo tu odznegli rôzne ponímania duše, vnímame ho ako najhlbšie jadro, srdce, keď sa myslí biblicky aj v hebrejskom ponímaní, nie je orgán, ktorý sa dá transplantovať, ale najhlbšie jadro mojej bytosti, do ktorej sa ponáram...“

Jasnovidka Laura: „[*Ľe, ja nehavorím, ja hovorím o tom, što éto (...), éto, kagdá čelovék do i po.*]“

Moderátor: „*Pán Sičák, vy veríte pani Laure?*“

Jasnovidka Laura: „[*Vjete, éto robíli, éto éto robíli, robila medicína, nie ja. Čelavék do smrti a po smrti, i vždy vichadzál 21 gram. (...)*]“

J. Sičák odpovedá, že môže veriť, čo hovorí pani Laura, ale sa nemá čoho chytiť. Vrátil sa k Biblii a pýta sa, či Adam a Eva boli černosi, belosi alebo pigmejci, alebo iní.

Moderátor upozorňuje host'a, že sa venujú téme posmrtného života a nemôžu skákať z témy do témy.

M. Rybár odporúča pozrieť si autora Derrena Browna – mentalistu, ktorý ukazuje na pódiu, ako komunikuje s posmrtnými, ale on otvorene hovorí, že si to celé vymýšľa. Taktiež pripomína obdobie v Amerike, keď polícia angažovala jasnovidcov pri hľadaní nezvestných osôb.

Moderátor sa pýta Jasnovidky: „*Vy ste takto už takto spolupracovali s políciou?*“

Jasnovidka Laura: „[*Samozrejme, ja hľadám (...)*]“

Moderátor: „*... pardon, môžete o tom niečo povedať bližšie?*“

Jasnovidka Laura: „[*Ja hľadám stratených ľudí po fóte. Ja, kak vám povedať, ja čítajem čelovéka, oči, ja pozerám do oči (...) informácija, vsje informácija čeká vot tut, ja ju čítám.*]“

M. Gavenda: „*A našli ste už?*“

Jasnovidka Laura: „[*Našla.*]“

Moderátor: „*Koľkých?*“

Jasnovidka Laura: „[*Našla, no ja vám povjem 6 ľudí, stoprocent som našla.*]“

Moderátor: „*Hm, dobre...*“

Jasnovidka Laura: „[*Bivájet, ljudi vijdut z dóma a nemogút najti, vi neprectavujéte, kak trápjateja blízki ljudi, éto havari ta dúša čelavéka, právda. (...), ja póvjem jednu vec, mi vjac snážim sa (...) duša, v tom probléma čelavéčestva.*]“

Moderátor: „*Dobre, ďakujem za reakciu.*“

A. Lúčny sa hlási o slovo. Hovorí, že je to volovina na kvadrát, že by mŕtvy človek mal vážiť 21 gramov. Tvrdí, že každý človek má nejaký dar, predstavivosť pani Laura nie je výnimočná, iba dáva svojim schopnostiam iný význam a dokáže to predávať. Odôvodňuje to tým, že naše mozgy nie sú až také dokonalé a dokážu vyprodukovať všeličo.

Jasnovidka Laura: „[*(...) Káždij inij, keď mi naše oko éto nevid'et, éto neznáči, éto neegzistuje, právda (...). Mi zabérem mikroskop, zabérem listik a už víd'im inij život, nejakij právda, no naše oko tak nevid'et.*]“

Moderátor povedal jasnovidke Laure, že A. Lúčny naznačil, že je v úvodzovkách podvodníčkou.

Jasnovidka Laura: „[*Až tak?... (...) Káždij čelavék, no bohužal ne káždij čelavék môže něčo cítit alebo vídeť. (...) trošku priňímám vjac informácií, éto ně znáčit, že ja podvodníčka, éto pérvoje. Ja ňikavó neurazila, prósim mňa tiež neurážať. Ja ťažko chórim, kagdá prichódjat ljudi, kagdá úplne strácajut naděj, vért'e mňe v paslédnije minúty, ja snážim sa veľmi snážim sa pomóct' aj duchóvno, aj to, čo víd'im, i parád'im čelavéku, éto na vas, veríte vi alebo nevérite, no ja často počujem i víd'im to, čo ljudi havarili méždu sabój, a ja pérvýjkrát víd'im éťich ljudi, vjéte...*]“

Moderátor: „*Dobre, možno aby sme sa niekam posunuli, ako možno Egypťania vnímali túto oblasť života?*“

V. Dubcová odpovedá, že Egypťania verili, že sa môžu spojiť s človekom po smrti, dokonca písali listy svojim pozostalým, na ktorých sa obracali s prosbami. Vyslovuje názor, že treba sa sústrediť na to, akým spôsobom ich viera vplávala na to, ako žili, a čo nám oni po sebe zanechali, a to je podľa nej niekedy oveľa dôležitejšie ako pátrať po konkrétnych dôkazoch, či to tak bolo, alebo nie.

A. Lúčny vysvetľuje svoj postoj, že podľa neho, ak nejaký človek verí, že má schopnosti, hoci to pravda nie je, tak takého človeka by ako podvodníka neoznačil.

T. Ryšavý podotýka, že hostia v štúdiu sa stále vracajú k dôkazom, tak uvádza príklad vedcov Isaaca Newtona a Alberta Einsteina, ktorí boli veriacimi.

J. Sičák nakoniec pripúšťa, že sú možno zatiaľ neprebádané oblasti, o ktorých nevieme. M. Gavenda hovorí o vedomí, podvedomí, o tom, ako sa tieto roviny prelínajú, o spojitosti medzi duchovným a psychickým životom. Čo sa týka zázrakov, každý môže mať rôzny názor. Zhrňuje debatu, že hostia si navzájom v štúdiu neprotirečili, len sa pohybovali v inej pojmovej rovine. Moderátor hovorí, že každý má svoju pravdu, M. Gavenda dodáva, že každý ju má, vo svojom odbore.

Moderátor sa pýta pani Laury: „*... Je vôbec možná reinkarnácia, prevtelenie sa do iného človeka?*“

Jasnovidka Laura: „[Samozrejme, samozrejme, je. Duša ňebivájet jedenkrát, duša prichódiť veľakrát. Jésl'i rátať (...), život tu sto rokov, (...) jedenácat' sekúnd, ňe ja rátala, náúka rátala, aspoň to. I chcé'ťe, poyjem, kak v fyzike havarját, što dúša, éto neuróna pratónova substáncie, éto též havarját fyziki, né ja. Tagžé oná egzistuje, (...).]“

A. Lúčny osobne neverí na reinkarnáciu, pretože mnohí ľudia prídu o všetko, čo ich robí ich samými, ešte za svojho života tu na zemi. T. Ryšavý znova opakuje, že existujú mnohé výskumy z parapsychológie, ktoré dokazujú, že ľudia si pamätajú minulé životy v prípade Iana Stevensona a jeho výskumov. Ďalej hovorí o syndróme cudzej reči, keď sa z hlbokkej pamäti vyjaví jazyk, ktorý sme používali v minulých životoch. Vysvetľuje, že pri reinkarnácii duša mení svoje šaty a získava toto ošatenie v závislosti od svojej karmy.

A. Lúčny na to reaguje, že bez ohľadu na posmrtný život a reinkarnáciu, pre človeka má zmysel mať nejaké svedomie. Potom sa vyjadruje ku knihe Bhagavadgíta, ktorú spomenul predtým T. Ryšavý.

Jasnovidka Laura: „[(...) Ja volám, čivó otáska, čivó ja volám, éto skafándier pre dúšu, dúša éto najdôležitejšie, to, što jesť v čelavéke. I stoprocent ja presvédčena, što reinkarnácija vždy bila i búdet. To moj názor.]“ (trvanie cca 17 min. 53 s)

T. Ryšavý reaguje na vyjadrenie A. Lúčneho, ktorý predtým hovoril o Bhagavadgíte. Hovorí, že reinkarnáciu už podstupuje teraz. Vysvetľuje mu to tým, že keď sa narodil (obracia sa k A. Lúčnemu), jeho telo malo už deväť mesiacov a že jeho telo je úplne iné teraz, ako vtedy, keď sa narodil. A. Lúčny kladie otázku do pléna, kedy človek získava dušu. To sa podľa jeho vyjadrení dá odhaľovať experimentmi s deťmi, kedy ony vedia, že sú, a to je okolo druhého roku ich života.

M. Gavenda znova opakuje, že tie isté pojmy sa v tejto debате používajú rozlične. Hovorí, že kresťanská náuka je v tejto debате viac na strane materialistov, pretože v tom prípade by bolo telo niečo prechodné, niečo ako kabát, ktorý si môžeme vymeniť, a to je zneváženie tela. Hovorí, že telo patrí k podstate našej identity. T. Ryšavý sa ho pýta, prečo to pokladá za zneváženie tela. M. Gavenda svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že ak by sme telo mohli meniť, to telo by nebolo neodlučiteľnou súčasťou našej identity. Katolícka náuka verí, že telo bude znovu stvorené. Pán Ryšavý znova tvrdí, že to je reinkarnácia. M. Gavenda namieta, že to nie je reinkarnácia, ale pokračovanie v inej forme života. M. Rybár sa vyjadruje, že katolícka cirkev dosť dlhý čas zakazovala spopolňovanie ľudí a doteraz nie je toho veľký fanúšik, pretože je to podľa nich znevažovanie tela. Vyjadruje sa, že on jednoznačne neverí v reinkarnáciu. Pán Ryšavý sa pýta pána Rybára, aká je definícia života a hovorí, že ju nevie povedať.

J. Sičák odpovedá, že život je obrovská sústava chemických reakcií. J. Tekel sa zapojil do debaty, avšak T. Ryšavý mu znova protirečí, že moderná veda nedokáže zodpovedať otázku čo je život. Potom J. Sičák kladie otázku, že či človek nestvoril Boha. A. Lúčny namieta, že T. Ryšavý má nejaké povrchné vedomosti. Vysvetľuje mu fungovanie života na báze RNA a hovorí mu, že by mal používať kompletne vedecké poznatky. M. Gavenda podotýka, že existuje okrem exaktných prírodných vied aj logika, a tej by mali mať všetci v štúdiu viacej.

Moderátor žiada hostí o resumé týkajúceho sa dnešnej témy – Viera a posmrtný život.

M. Gavenda verí vo večný život a dúfa, že túto reláciu si raz dorozprávajú. T. Ryšavý hovorí, nech si ľudia prečítajú Bhagavadgítu. M. Rybár nabáda, aby sme boli k sebe dobrí. J. Sičák vyzýva, aby sme veslovali tú našu loď k smerom pozitívu, priateľstvu, доброте, lebo všetky iné cesty nás dovezu do toho pomyselného pekla. Moderátor poďakuje divákovi za pozornosť a rozlúči sa so slovami, že na budúci týždeň sa opäť budeme rozprávať na nejakú zaujímavú tému.

- **koniec programu (21:20:09 h)**
- Počasie
- koniec záznamu (21:20:32 h)

Živý prenos publicistickej relácie *Pozrime sa na to* odvysielaný dňa 01. 11. 2019 o cca 20:00 hod. na televíznej programovej službe TA3, v ktorom hostia diskutovali na tému *Viera a posmrtný život*, obsahoval, okrem iného, aj nasledujúce scény:

20:47:06 – 21:04:59

Moderátor: „Dobre, ale v štúdiu medzi nami je jasnovidka Laura, ktorá tvrdí, že počuje hlasy, že sa vie spojiť s dušou mŕtveho, vysvetlite nám to!“

Jasnovidka Laura: „[(...) čelovek narodivšij má energetičeskij fantóm. Kagdá čelovek zomrjé (...), duša éto plázma. Nu, skážem kak fizik, ně. Dúša, éto plázma i éto takája substáncija, kagdá (...), aná priňimájjet móžet, kagdá nasína, oná priňimájjet fórmu tavó, kak on žil. Éto takája (...) fóрма, kak my prectavújjet, (...)]“

Moderátor: „Dobre, ale ako vy sa dokázate spojiť s nejakým duchom?“

Jasnovidka Laura: „[Nu, ja vám povjem. Mňe prichódit informácija kak fil'm, vit' v hlave (...) ...]“

Moderátor: „Čiže máte nejakú víziu?“

Jasnovidka Laura: „[áno, (...). Ja nehovorím celij fil'm, móžet biť nejakij kus života čeloveka alebo to čevó čeká. Ja nemóžem za to, ja narodilas taká.]“

Moderátor: „A vy s tým duchom vlastne komunikujete alebo iba pozeráte...“

Jasnovidka Laura: „[Mňe prichódit, mňe prichódit, mňe všetkó prichódit...]“

Moderátor: „... to, čo on vám akože sprostredkuje?“

Jasnovidka Laura: „[Vjéťe, sjudá v glavú. Glavá, éto, kak havaríli počítač, ja priňimám informáciju (...), to jest' mňe prichódit něčo iz životá čeloveka alebo to, čo on chce povedať. Vért'e mňe, že...]“

Moderátor: „Dobre, a to teraz v tomto štúdiu vám niečo prišlo? Nejaká myšlienka?“

Jasnovidka Laura: „[Ja vám povjem (...), zdes veľmi ťažko, pretože každij má za sebou, každij má někoho za sebou, kto už zomrel, každij...]“

Moderátor: „Pán Gavenda, vy veríte tomu, čo hovorí pani Laura?“

Pán Gavenda odpovedá, že verí v tom zmysle, že je taká skúsenosť a mimoriadne dary a schopnosti, a sú dôkazy že fungujú, ale preňho ako veriaceho to nie je základný dôkaz náboženského života. Hovorí, že láska prekoná aj smrť, a my žijeme s mŕtvym v spojení, ale nenazývame to, že vyvolávame duchov alebo že sa s nimi rozprávame.

Jasnovidka Laura: „[Vjete, vel'a situácii stáňe v živote, kagda (...) s čelavékom alebo no, to čo něčaká rodina. I rodina chce počuť to, čo stálo, čo s ním stálo, alebo čo mohlo stat'...]“

Moderátor: „A vy mu to viete povedať?“

Jasnovidka Laura: „[Ano, vjem. Ja móžem, mňe prichód'jat vel'a ljudej, tak ja napójim sa, mňe prichód'jat (...) čeloveku étot fantóm, éto substáncija, energetičeskaja, aná prichód'it i oná mňe dajot do hlavy, ja cítim i pačújjet to, čo havarít. Čelavék něpočújjet to, ja móžem pavédať, on móže havarít otázky. No vért'e mňe, duša egzístuje. Aná vážit 21 gram, 21. Nevádí, kol'ko vy vážit'e, vy móžte vážit 100 kiló, no dušá, ja móžem 30, (...) 40, aná váži 21 gram, aná egzístuje.]“

Moderátor: „Čiže vy viete ešte aj povedať, že váži duša 21 gramov?“

Jasnovidka Laura: „[No to že máme informácije všad'e, všad'e (...)]“

M. Gavenda: „My tvrdíme, že duša je nehmotná, a to robí dušu dušou...“

Jasnovidka Laura: „[Net, no.]“

M. Gavenda: „... a ešte na margo tu odzneli rôzne ponímania duše, vnímame ho ako najhlbšie jadro, srdce, keď sa myslí biblicky aj v hebrejskom ponímaní, nie je orgán, ktorý sa dá transplantovať, ale najhlbšie jadro mojej bytosti, do ktorej sa ponáram...“

Jasnovidka Laura: „[Ně, ja nehovorím, ja hovorím o tom, što éto (...), éto, kagdá čelovek do i po.]“

Moderátor: „Pán Sičák, vy veríte pani Laure?“

Jasnovidka Laura: „[Vjete, éto robíli, éto éto robíli, robila medicína, nie ja. Čelavék do smŕťi a po smŕťi, i vždy vichadzál 21 gram. (...)]“

J. Sičák odpovedá, že môže veriť, čo hovorí pani Laura, ale sa nemá čoho chytiť. Vrátil sa k Biblii a pýta sa, či Adam a Eva boli černosi, belosi alebo pigmejci, alebo iní.

Moderátor upozorňuje host'a, že sa venujú téme posmrtného života a nemôžu skákať z témy do témy.

M. Rybár odporúča pozrieť si autora Derrena Browna – mentalistu, ktorý ukazuje na pódiu, ako komunikuje s posmrtnými, ale on otvorene hovorí, že si to celé vymýšľa. Taktiež pripomína obdobie v Amerike, keď polícia angažovala jasnovidcov pri hľadaní nezvestných osôb.

Moderátor sa pýta Jasnovidky: „*Vy ste takto už takto spolupracovali s políciou?*“

Jasnovidka Laura: „*[Samozrejme, ja hľadám (...)]*“

Moderátor: „*... pardon, môžete o tom niečo povedať bližšie?*“

Jasnovidka Laura: „*[Ja hľadám stratených ľudí po fóte. Ja, kak vám povedať, ja čítam človeka, oči, ja pozerám do očí (...)] informácia, vsje informácia čaká vot tut, ja ju čítam.*“

M. Gavenda: „*A našli ste už?*“

Jasnovidka Laura: „*[Našla.]*“

Moderátor: „*Kol'kých?*“

Jasnovidka Laura: „*[Našla, no ja vám povjem 6 ľudí, stoprocent som našla.]*“

Moderátor: „*Hm, dobre...*“

Jasnovidka Laura: „*[Bivájet, ljúdi víjduť z dóma a nemogút najtí, vi neprectavujéte, kak trápjatecja blízki ljúdi, éto havari ta dúša čelavéka, právda. (...)] ja póvjem jednu vec, mi vjac snážim sa (...) duša, v tom probléma čelavéčestva.*“

Moderátor: „*Dobre, d'akujem za reakciu.*“

A. Lúčny sa hlási o slovo. Hovorí, že je to volovina na kvadrát, že by mŕtvy človek mal vážiť 21 gramov. Tvrdí, že každý človek má nejaký dar, predstavivosť pani Laura nie je výnimočná, iba dáva svojim schopnostiam iný význam a dokáže to predávať. Odôvodňuje to tým, že naše mozgy nie sú až také dokonalé a dokážu vyprodukovať všeličo.

Jasnovidka Laura: „*[(...)] Káždij inij, keď mi naše oko éto nevid'et, éto neznáči, éto neegzistuje, právda (...). Mi zabérem mikroskop, zabérem listík a už víd'im inij život, nejakij právda, no naše óko tak nevid'et.*“

Moderátor povedal jasnovidke Laure, že A. Lúčny naznačil, že je v úvodzovkách podvodníčkou.

Jasnovidka Laura: „*[Až tak?... (...)] Káždij čelavék, no bohužal ne káždij čelavék móže něčo cítit aľebo víd'et. (...) trošku priňímám vjac informácií, éto ně znáčit, že ja podvodníčka, éto pérvoje. Ja ňikavó neurazila, prošim mňa tiež neurážať. Ja ťažko chórim, kagdá prichódjat ljúdi, kagdá úplně strácajut naděj, vértě mňe v paslédnije minúty, ja snážim sa veľmi snážim sa pomóct' aj duchóvno, aj to, čo víd'im, i parád'im čelavéku, éto na vas, veríte vi aľebo nevérite, no ja často počujem i víd'im to, čo ljúdi havarili méždu sabój, a ja pérvýjkrát víd'im éfich ljuděj, vjéte...*“

Moderátor: „*Dobre, možno aby sme sa niekam posunuli, ako možno Egypt'ania vnímali túto oblasť života?*“

V. Dubcová odpovedá, že Egypt'ania verili, že sa môžu spojiť s človekom po smrti, dokonca písali listy svojim pozostalým, na ktorých sa obracali s prosbami. Vyslovuje názor, že treba sa sústrediť na to, akým spôsobom ich viera vplávala na to, ako žili, a čo nám oni po sebe zanechali, a to je podľa nej niekedy oveľa dôležitejšie ako pátrať po konkrétnych dôkazoch, či to tak bolo, alebo nie.

A. Lúčny vysvetľuje svoj postoj, že podľa neho, ak nejaký človek verí, že má schopnosti, hoci to pravda nie je, tak takého človeka by ako podvodníka neoznačil.

T. Ryšavý podotýka, že hostia v štúdiu sa stále vracajú k dôkazom, tak uvádza príklad vedcov Isaaca Newtona a Alberta Einsteina, ktorí boli veriacimi.

J. Sičák nakoniec pripúšťa, že sú možno zatiaľ neprebádané oblasti, o ktorých nevieme. M. Gavenda hovorí o vedomí, podvedomí, o tom, ako sa tieto roviny prelínajú, o spojitve medzi duchovným a psychickým životom. Čo sa týka zázrakov, každý môže mať rôzny názor. Zhrňuje debatu, že hostia si navzájom v štúdiu neprotirečili, len sa pohybovali v inej pojmovej rovine. Moderátor hovorí, že každý má svoju pravdu, M. Gavenda dodáva, že každý ju má, vo svojom odbore.

Moderátor sa pýta pani Laury: „*... Je vôbec možná reinkarnácia, prevtelenie sa do iného človeka?*“

Jasnovidka Laura: „*[Samozrejme, samozrejme, je. Duša ňebivájet jedenkrát, duša prichód'it veľakrát. Jěs'li rátať (...), živjot tu sto rokov, (...) jedenácat' sekúnd, ně ja rátala, nauka rátala, aspoň to. I chcěte, povjem, kak v fízike havarját, što dúša, éto neuróna pratónova substáncje, éto ťež havarját fíziki, ně ja. Tagžě oná egzistuje, (...)]*“

A. Lúčny osobne neverí na reinkarnáciu, pretože mnohí ľudia prídu o všetko, čo ich robí ich samými, ešte za svojho života tu na zemi. T. Ryšavý znova opakuje, že existujú mnohé výskumy z parapsychológie, ktoré dokazujú, že ľudia si pamätajú minulé životy v prípade Iana Stevensona a jeho

výskumov. Ďalej hovorí o syndróme cudzej reči, keď sa z hlbokej pamäti vyjaví jazyk, ktorý sme používali v minulých životoch. Vysvetľuje, že pri reinkarnácii duša mení svoje šaty a získava toto ošatenie v závislosti od svojej karmy.

A. Lúčny na to reaguje, že bez ohľadu na posmrtný život a reinkarnáciu, pre človeka má zmysel mať nejaké svedomie. Potom sa vyjadruje ku knihe Bhagavadgíta, ktorú spomenul predtým T. Ryšavý.

Jasnovidka Laura: „[...] *Ja volám, čivó otáska, čivó ja volám, éto skafándler pre dúšu, dúša éto najdôležitejšie, to, što jest' v čelavéke. I stoprocent ja presvédčena, što reinkarnácija vždy bíla i búdet. To moj názor.*” (trvanie cca 17 min. 53 s)

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že jasnovidka Laura sa vyjadrovala prevažne v ruskom jazyku. Podľa § 5 ods. 1 písm. j) zákona č. 270/1995 Z.z. o štátnom jazyku musia byť inojazyčné prejavy osôb v rámci podujatí v priamom prenose simultánne tlmočené do štátneho jazyka. Vysielať však nezabezpečil simultánne tlmočenie do štátneho jazyka hovoreného prejavu jasnovidky Laury v rámci živého vysielania, a teda vzniklo dôvodné podozrenie, že sa mohol dopustiť porušenia ustanovenia § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z.z. s odkazom na § 5 ods. 1 písm. j) zákona č. 270/1995 Z.z.

Dňa 27. 2. 2020 bolo Rade listom zaevidovaným pod č. 666/SKO/2020-2 doručené vyjadrenie účastníka konania. Účastník konania k predmetu správneho konania vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné, cit.:

„Povinnosťou vysielať je vysielať televíznu programovú službu v štátnom jazyku. Zákon č. 270/1995 Z. z. však neukladá vysielaťovi uskutočňovať vysielanie v kodifikovanej podobe štátneho jazyka. Takáto požiadavka by v praxi ani nebola realizovateľná, keďže v programových službách všetkých vysielaťov sa často objavujú osoby, ktoré sa nevyjadrujú spisovným a kodifikovaným slovenským jazykom. Je obvyklé, že osoby vystupujúce v diskusiách, anketách ale i v kinematografických dielach používajú miestne nárečia, dialekty, príp. majú rôzne výrazný prízvuk, alebo používajú výrazové prvky iných jazykov. V prípade priamych prenosov (čo je i prípad posudzovaného programu Pozrime sa na to) sa vo vysielaní televíznej programovej služby často vyjadrujú v slovenskom jazyku i osoby pochádzajúce z iných krajín, prípadne majúce iný materinský jazyk ako je slovenčina (napr. často športovci reprezentujúci Slovenskú republiku). Prejav týchto osôb sa obvykle vyznačuje silným prízvukom a vplyvmi ich materinského jazyka, avšak napriek tomu ide o prejav v jazyku slovenskom, i keď často nedokonalý a zďaleka nedosahujúci kvalitu jeho kodifikovanej podoby. Takýto prejav je však bezpochyby autentický, tvoriaci osobnú identitu vyjadrujúcej sa osoby, pričom nie je možné vylúčiť ani to, že ide o druh marketingu alebo snahu o dosiahnutie určitej formy osobitosti.

Pre posúdenie, či je slovný prejav konkrétnej osoby vyslovený v štátnom jazyku, sú rozhodné použité slová a výrazové prostriedky a celková zrozumiteľnosť prejavu. Výrazný cudzí prízvuk, či občasné slová alebo slovné spojenia vyslovené v inom jazyku alebo nárečí, nespôsobujú nezrozumiteľnosť prejavu v slovenčine. Ich použitie automaticky neznamená, že prejav bol vyslovený v cudzom jazyku. Ako už bolo vyslovené vyššie, ide o jav bežný napr. v prejavoch športovcov, umelcov, cudzincov dlhodobo žijúcich v Slovenskej republike, ale i predstaviteľov zastupiteľských úradov a medzinárodných organizácií so sídlom v Slovenskej republike. Cieľom všetkých uvedených kategórií osôb je snaha o komunikáciu v slovenskom jazyku a hoci môže ísť často o komunikáciu nedokonalú a z hľadiska gramatického i chybnú, stále pôjde o zrozumiteľný prejav v štátnom jazyku. Podľa názoru vysielaťa ide pri týchto osobách o prejavy s legitímnymi odchýlkami od kodifikovaného štátneho jazyka, ktoré je možné tolerovať ako súčasť slobody prejavu zaručenej Ústavou Slovenskej republiky.

Samozrejme, pri moderátoroch a redaktoroch spravodajstva a publicistických programoch sú takéto odchýlky nepripustné a štátny jazyk musí byť používaný v korektnej podobe.

V posudzovanom prípade je sporným prejav jasnovidky Laury. Podľa názoru Rady vysloveného v oznámení o začatí správneho konania sa jasnovidka Laura v programe Pozrime sa na to vyjadrovala

prevažne v ruskom jazyku. S uvedeným záverom Rady vysielateľ nemôže súhlasiť, a to hneď z dvoch dôvodov.

V prvom rade, vyjadrenia jasnovidky Laury neboli vyslovené v ruskom jazyku, čo potvrdil po vzhliadnutí relácie i tlmočník z ruského jazyka, zapísaný v Zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Písomné vyjadrenie tlmočníka predloží vysielateľ Rade ako podklad k rozhodnutiu v správnom konaní bezodkladne po jeho obdržaní. Slovný prejav jasnovidky Laury nebol preukázateľne vyslovený v ruskom jazyku a ani v žiadnom inom jazyku odlišnom od štátneho jazyka.

V druhom rade, prejav jasnovidky Laury bol vyslovený v rámci diskusie s moderátorom a ostatnými hosťami prítomnými v štúdiu. Moderátor i ostatné osoby prítomné v štúdiu plynule komunikovali s jasnovidkou Laurou a reagovali na jej názory a tvrdenia, a to všetci v slovenskom jazyku. Ani v jednom prípade nebola prítomnými vznesená výhrada k jazyku používanému jasnovidkou Laurou. Ani v jednom prípade žiadny z prítomných nenamietol, že by prejavu jasnovidky nerozumel. Nenastala ani jedenkrát situácia, že by jasnovidka Laura musela svoj prejav vysvetľovať alebo opakovať pre jeho nezrozumiteľnosť. Vysielateľ zdôrazňuje, že zo strany jasnovidky Laury nešlo o jednostranný monológ, či prejav bez interakcie s prítomnými, kedy by mohlo dôjsť k pochybnostiam o jeho zrozumiteľnosti. Išlo o komunikáciu (rozhovor) viacerých osôb v priamom prenose, ktoré na seba svojimi vyjadreniami vzájomne reagovali. Do tejto komunikácie bola čiastočne zapojená i jasnovidka Laura, ktorá svojim jazykovým prejavom plynulosť debaty nenarušila, čo potvrdzuje, že išlo o dostatočne zrozumiteľný prejav v slovenskom jazyku.

Vysielateľ si uvedomuje nedokonalosť výrazových prostriedkov používaných jasnovidkou Laurou v relácii Pozrime sa na to, ktorá bola vysielaná televíznou programovou službou TA3 dňa 01. 11. 2019. Rovnako je vysielateľovi zrejmy silný ruský (príp. ukrajinský) prízvuk jasnovidky v jej verbálnom prejave. Pokiaľ však má vysloviť vysielateľ záver o tom, akým jazykom sa v relácii jasnovidka vyjadrovala, je nutné uviesť, že išlo o slovenský jazyk. Hoci išlo o jazykový prejav vzdialený od kodifikovanej verzie štátneho jazyka, ktorý obsahoval i výrazové prostriedky z iného (zrejme ruského) jazyka, nemožno hovoriť o tom, že išlo o prejav v ruskom jazyku. Podľa názoru vysielateľa išlo o prejav v jazyku slovenskom, ktorý bol pre všetkých prítomných (a teda i pre divákov) dostatočne zrozumiteľný. Zrozumiteľnosť považuje vysielateľ za základné rozlišovacie kritérium pre určenie jazyka, ktorým bol prejav vyslovený. Toto kritérium prejav jasnovidky Laury preukázateľne spĺňal tak, ako je to podrobne uvedené vyššie v tomto vyjadrení. Skutočnosť, že prejav jasnovidky obsahoval niektoré špecifické osobitosti neznamena, že nešlo o prejav v štátnom jazyku. Použitie výrazových prostriedkov je súčasťou základného ústavného práva na slobodu prejavu, ktorého dôsledkom nemôže byť sankciauložená vysielateľovi.“

Dňa 25. 3. 2020 bolo Rade doručené doplnenie vyjadrenia účastníka konania obsahujúce vyjadrenie konateľky jazykovej školy VOLIS ACADEMY s.r.o., Ing. Petra Lisého, PhD. MBA k použitému jazyku, ktorým komunikovala veštica Laura v relácii Pozrime sa na to dňa 1. 11. 2019, odvysielanej v rámci programovej služby TA3. Obsahom predmetného vyjadrenia boli nasledovné zistenia a závery oslovenej jazykovej školy, cit.:

„Hovorený jazyk v relácii sme podrobili analýze aj za účasti našich dvoch skúsených lektoriek ruského jazyka, ktoré okrem ruštiny plynule hovoria i slovensky a ukrajinsky. Obe lektorky sa zhodli na tom, že veštica Laura komunikovala kombináciou ruského a slovenského jazyka, s prevažnými prvkami jazyka slovenského. Ide o pomerne gramaticky „neštandardnú“ verziu oboch jazykov, ktorá by sa dala nazvať nárečím, prípadne mixom oboch jazykov (alebo až mixom nárečí v oboch jazykoch).“

Rada na tomto mieste uvádza, že skutočnosť, že v prejave veštice Laury podľa lektoriek jazykovej školy VOLIS ACADEMY s.r.o prevažovali prvky slovenského jazyka, ešte automaticky neznamena, že jeho odvysielaním nemohlo dôjsť k porušeniu povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z.z. Dôležitá v tomto ohľade je celková zrozumiteľnosť prejavu pre recipienta.

K argumentu účastníka konania, že moderátor i ostatné osoby prítomné v štúdiu plynule komunikovali s jasnovidkou Laurou a reagovali na jej názory a tvrdenia, a to všetci v slovenskom jazyku bez toho, aby namietali nezrozumiteľnosť jej prejavu, uvádza Rada nasledovné:

Pri posudzovaní toho, či bol slovný prejav konkrétnej osoby odvysielaný v štátnom jazyku, sú bezpochyby smerodajné použité slová a výrazové prostriedky a celková zrozumiteľnosť prejavu. Podľa názoru Rady je možné pripustiť, že porozumenie prejavu veštice nemuselo byť problematické pre tú časť slovenských divákov, ktorá ovláda základy ruštiny. Rovnako je pravdou, že povinnosťou účastníka konania nie je vysielateľ svoju programovú službu výlučne v kodifikovanej podobe štátneho jazyka, Rada má však za to, že je vylúčené, aby boli pod prejavy odvysielané v štátnom jazyku subsumované také obsahy, ktorých porozumenie je závislé od vlastných domnienok či odhadov recipienta, príp. od jeho jazykovej výbavy. Rada zastáva názor, že v replikách veštice Laury boli prvky ruského jazyka natoľko výrazné a dominantné, že je potrebné dospieť k záveru, že vyslovený prejav nespĺňal atribúty prejavu odvysielaného v štátnom jazyku, a teda zrozumiteľného pre slovenského diváka.

Zároveň v tejto súvislosti Rada uvádza, že účastník konania si protirečí, keď v prvej časti svojho vyjadrenia zo dňa 27. 2. 2020 kategoricky odmieta tvrdenie Rady o tom, že predmetný prejav veštice odznel v prevažne ruskom jazyku a následne Rade predkladá vyjadrenie jazykovej školy, v ktorom sa uvádza, že cit. „*veštica Laura komunikovala kombináciou ruského a slovenského jazyka*“.

Z prepisu časti programu je zrejmé, že prejav jasnovidky Laury, ktorý obsahoval početné prvky ruského jazyka, ostal nepreložený do slovenského jazyka.

Ustanovenie § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. stanovuje vysielateľovi povinnosť zabezpečiť pri vysielaní programov používanie štátneho jazyka v súlade s osobitnými predpismi, pričom v tomto ustanovení priamo odkazuje na ustanovenie § 5 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky.

Ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. zakotvuje povinnosť vysielateľ televíznu programovú službu sa na území Slovenskej republiky v štátnom jazyku, teda v slovenskom jazyku a následne ustanovuje výnimky z tejto povinnosti.

Posudzovaný program je možné začleniť pod výnimku uvedenú v písm. j) citovaného ustanovenia - *podujatia v priamom prenose so simultánnym tlmočením do štátneho jazyka v rámci inojazyčnej relácie*. Táto výnimka predpokladá vysielanie podujatia v priamom prenose odohrávajúceho sa v inom ako štátnom jazyku, ktoré je simultánne tlmočené do štátneho jazyka. Celý obsah vysielaný v inom jazyku je teda v tom istom čase paralelne tlmočený do štátneho jazyka.

V posudzovanom prípade došlo k situácii, že časť obsahu vysielaná v prevažne cudzom jazyku, nebola pretlmočená do štátneho jazyka. Vysielanie účastníka konania v predmetnom čase teda nespĺňalo základnú povinnosť ustanovenú v § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. a nespĺňalo ani kritériá uvedené ako výnimka zo základnej povinnosti.

V tejto súvislosti Rada uvádza, že v danom prípade zo zákona neprináleží Rade skúmať proporionalitu zásahu do práv vysielateľa, nakoľko povinnosť stanovená v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. je formulovaná jednoznačne. Správnemu orgánu teda nie je daný priestor na akúkoľvek správnu úvahu. K splneniu zákonnej povinnosti buď dôjde, alebo nedôjde v závislosti od konania vysielateľa. V danom prípade bol v rámci predmetného programu odvysielaný prejav s početnými prvkami a výrazovými prostriedkami ruského jazyka, čo bez naplnenia znakov niektorej zo zákona prípustných výnimiek automaticky zakladá rozpor so zákonom. Akékoľvek ďalšie skúmanie, do akej miery rozhodnutím Rady dôjde k zásahu do práv vysielateľa, je preto z tohto pohľadu bezpredmetné.

Na základe uvedeného dospela Rada k záveru, že odvysielaním programu *Pozrime sa na to* na televíznej programovej službe TA3 dňa 1. 11. 2019, v rámci ktorého odznel prejav veľtice Laury v čase od cca 20:47 hod. do cca 21:04 hod. s početnými prvkami ruského jazyka, došlo k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt). Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správne deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo neúmyselným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona tak nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Podľa ustanovenia § 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z. z.: „Sankciu podľa odseku 1 písm. d) rada uloží, ak vysielateľ, prevádzkovateľ retransmisie, poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie alebo právnická osoba alebo fyzická osoba podľa § 2 ods. 3 a 4 aj napriek písomnému upozorneniu rady opakovane porušila povinnosť. Rada uloží pokutu bez predchádzajúceho upozornenia, ak bola porušená povinnosť uložená v § 19. Rada môže uložiť pokutu aj bez predchádzajúceho upozornenia, ak bola porušená povinnosť uložená v § 16 ods. 2 písm. a) a c), ods. 3 písm. k), § 20 ods. 1 a 3, § 30, ako aj v prípade vysielania bez oprávnenia [§ 2 ods. 1 písm. b)] alebo prevádzkovania retransmisie bez oprávnenia [§ 2 ods. 1 písm. e)].“

Ustanovenie § 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z. z. prvá veta kogentným ustanovením, Rada je povinná pri ukladaní druhu sankcie skúmať predchádzajúce porušenia rovnakej povinnosti účastníkom konania ustanovenej zákonom č. 308/2000 Z. z.

Účastník konania bol v minulosti právoplatne sankcionovaný za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z.:

Rozhodnutím č. RL/7/2012 zo dňa 24. 1. 2012 bola účastníkovi konania uložená sankcia – **upozornenie na porušenia zákona** v súvislosti s tým, že dňa 22. 9. 2011 o cca 20:00 hod. odvysielal v rámci televíznej programovej služby TA3 program *Slávnostný galavečer* obsahujúci rozhovor moderátorky s hosťom programu v anglickom jazyku, v ktorom nezabezpečil povinnosť vysielateľ televíznu programovú službu na území Slovenskej republiky v štátnom jazyku podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 2. 3. 2012.

Z § 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z. z. vyplýva, že Rada pri opakovanom porušení povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. uloží pokutu. Ide o kogentné ustanovenie zákona, ktoré nepripúšťa voľnosť uváženia pri rozhodovaní o druhu sankcie za porušenie tejto povinnosti.

Pri určovaní výšky pokuty vzala Rada do úvahy:

závažnosť správneho deliktu – závažnosť správneho deliktu v súvislosti s porušením povinnosti ustanovenej § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. spočíva v tom, že divákovi bola odopretá možnosť sledovať časť programu – konkrétne prejav jasnovidky Laury v štátnom jazyku.

miera zavinenia – účastník konania je za porušenie predmetného ustanovenia zodpovedný bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť za správny delikt), podstatné je len to, či k porušeniu zákona objektívne došlo alebo nie. Je tiež potrebné upozorniť na skutočnosť, ako to vyplýva z vyššie uvedeného, že účastník konania bol za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. sankcionovaný už v minulosti. Účastník konania mal a mohol teda vedieť, že svojím

konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom č. 308/2000 Z. z.;

rozsah a dosah vysielania – účastník konania je na základe licencie č. TD/14 celoplošným vysielateľom podľa zákona č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní (ďalej len „zákon č. 220/2007 Z. z.“). Táto skutočnosť vyjadruje podľa § 24 ods. 3 písm. a) zákona č. 220/2007 Z. z. právo držiteľa licencie vysielat' televíznu programovú službu niektorým zo štandardov digitálneho televízneho príjmu najviac na celom území Slovenskej republiky okrem vysielania v paralelných frekvenčných vyhradeniach;

trvanie a následky porušenia povinnosti – v prípade porušenia povinnosti ustanovenej § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z.z. nejde o trváci správny delikt, nakoľko k jeho spáchaniu došlo vo vyššie uvedenom dni a čase. Jazyk je jedným z definičných znakov štátu a plní nenahraditeľnú úlohu pri uchovávaní a posilňovaní národnej a kultúrnej identity, čo je jedným z hlavných cieľov používania slovenského jazyka vo všetkých sférach verejného styku, čiže aj vo vysielaní. Nakoľko účastník konania nezabezpečil, aby bola časť obsahu vysielaná v prevažne cudzom jazyku, pretlmočená do štátneho jazyka, došlo tým k zmareniu účelu ustanovenia § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z.z., ktorým je ochrana práv občanov Slovenskej republiky používajúcich štátny jazyk na prijímanie a poskytovanie informácií v štátnom jazyku bez obmedzení aj v rámci televízneho vysielania;

Ďalšie kritérium pre určenie výšky pokuty v zmysle § 64 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z., ktorým je **spôsob porušenia povinnosti** účastníkom konania, je predmetom výroku tohto rozhodnutia, ako aj jeho samotného odôvodnenia. Účastník konania porušil **povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z.** tým, že dňa 1. 11. 2019 o cca 20:00 hod. odvysielal v rámci televíznej programovej služby TA3 program *Pozrime sa na to*, obsahujúci v časovom úseku od cca 20:47 hod. do 21:04 hod. prejav jasnovidky Laury s početnými prvkami a výrazovými prostriedkami ruského jazyka, v ktorom nezabezpečil povinnosť vysielat' televíznu programovú službu na území Slovenskej republiky v štátnom jazyku podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z.

Zo skutkového stavu, ako aj z informácií, ktorými disponuje Rada, jednoznačne a preukázateľne nevyplýva, že pri naplnení skutkovej podstaty tohto správneho deliktu **došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia**, a teda uvedená skutočnosť v konečnom dôsledku nemala vplyv na určenie výšky pokuty. Rada vzala do úvahy najmä fakt, že k samotnému porušeniu povinnosti došlo, ako aj fakt, že išlo o opakované porušenie tejto povinnosti, jej závažnosť, trvanie, mieru zavinenia a rozsah a dosah vysielania účastníka konania. **Rada tiež zohľadnila ekonomické dopady spôsobené pandémiou koronavírusu na elektronické médiá, najmä pokles reklamného trhu, a preto uložila sankciu na najnižšej hranici zákonom stanoveného rozsahu – t.j. 165 eur.**

Rada pri určovaní výšky pokuty nemohla prihliadnuť na **sankciu uloženú samoregulačným orgánom**, nakoľko samoregulačný orgán pôsobiaci pre túto oblasť neexistuje.

Na základe vyššie uvedených skutočností Rada rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 64 ods. 6 zákona č. 308/2000 Z. z. možno proti tomuto rozhodnutiu podať správnu žalobu na Krajský súd v Bratislave v lehote do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v troch rovnopisoch:

1x C.E.N. s.r.o. (elektronicky)

2x Rada pre vysielanie a retransmisiiu

PhDr. Marta Danielová
predsedníčka Rady
pre vysielanie a retransmisiiu